

рився у ту самотність, з якої почалося його життя. Лише тут, на вечорі, він раптом відчув, що його люблять, що він нікуди не зник і залишається для всіх тим же Костем Степанковим, яким вони його знали і любили колись. Степанков навіть розгубився од тієї хвилі людського тепла, яка огорнула його.

Кость Степанков — ішов по життю без наперед визначених для себе матриць і програм. Він апріорі не погоджувався з тим, що пропонувало йому суспільство. Він не вірив йому. Весь його дотик до життя був пошуком самого себе й самовоздвиженням. Життя його, звичайно, могло б реалізуватися глибше, якби не такий упертий спротив доби, зашнурованої порядком і послухом. Доби, в якій талантові належало або приручитися, або загинути. Він уникнув і Сцілли, і Харибди. Позаяк помалу-малу приручав ситуацію до себе, а не навпаки. І став господарем у власному домі, у своїй творчості.

...На 1963 рік припадає й найглибша криза Театру імені Франка: йдуть звідти Віктор Добровольський, Феодосія Барвінська, Катерина Осмяловська, Поліна Нятко, Микола Досенко. На головну роль у театрі виходять партбюро й профспілка, театр неймовірно політизується й розпадається на групи й клани.

І тільки на студії імені Довженка виходять «Камінний хрест» і «Анничка», купаються у відблисках слави «Тіні

забутих предків», в роботі «Комісари». Отже, Степанков робить стратегічний вибір, у потрібному часі і в потрібному місці! Він змінює форму свого життя. І за своїми 16-ма роками в Театрі імені Франка жалкував потім хіба лише наодинці з Адою.

Не хочу робити з Костя Степанкова національного героя. Він ним уже є. Таким зробило його життя.

Отже, маємо в Степанкові певний символ доби, одну з нерозв'язних проблем цієї епохи — жорстокої, сентиментальної і сповненої колосальних розчарувань.

Творчий доробок Актора буде вивчений глибше й описаний якісніше. Фільми залишилися, і кожна нова генерація оцінюватиме їх на свій лад. Пам'ятаймо лишень про цю нерозривність — створені ним образи і його життя, його власна доля і недоля, його талант і талан.

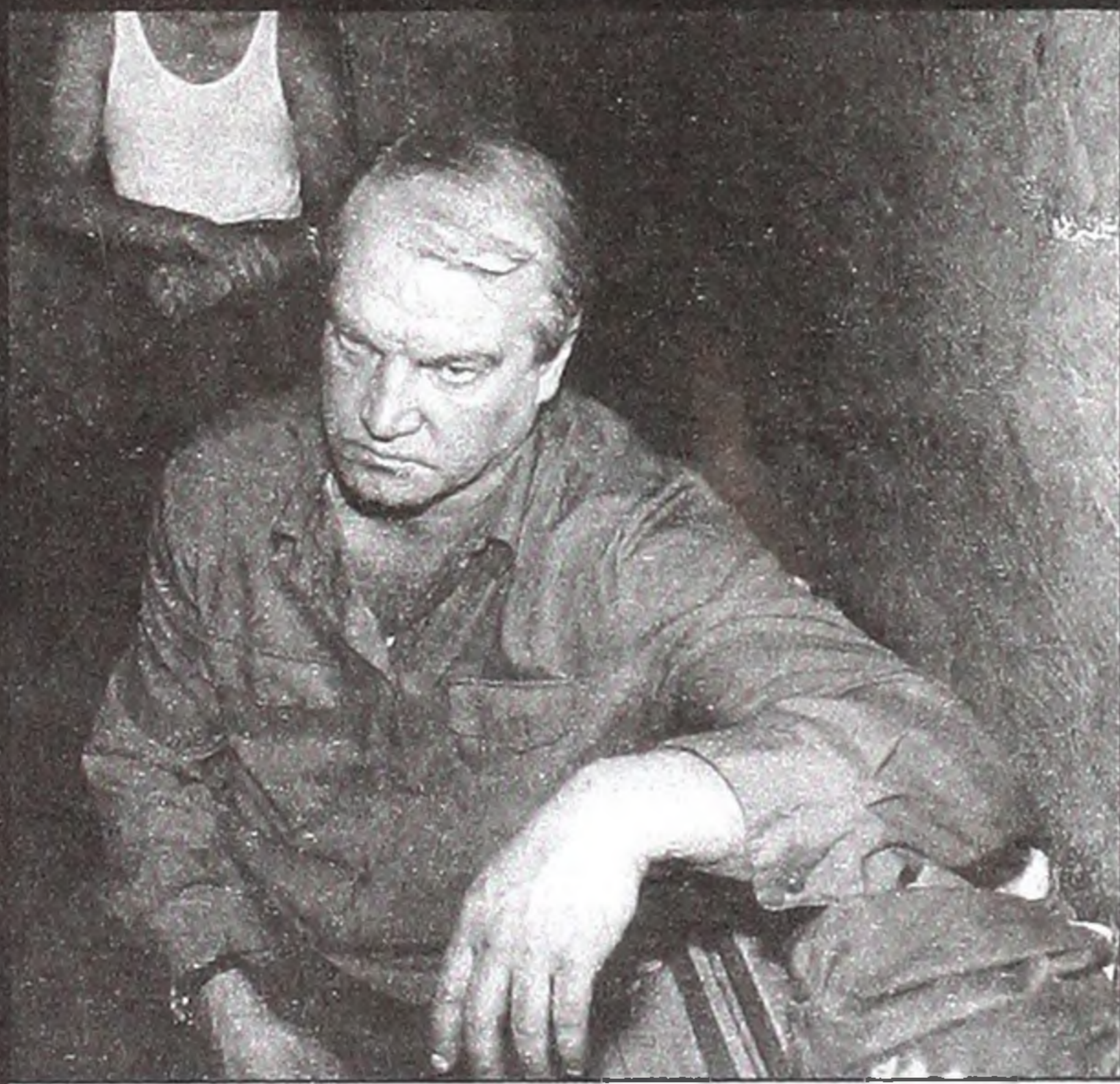
Наприкінці 1963 року посмертно вийшла друком «Автобіографія» Марка Твена, яку він почав словами: «Я держу речь из могилы. Только в подобных условиях можно быть более или менее откровенным. Полная, безоговорочная откровенность невозможна ни в могиле, ни вне ее...»

Цей трагікомедійний парадокс може стати ключем до розуміння проблеми Степанкова. Він сам промовляє до нас, бажаючи нам доброго ранку і доброго вечора!

Трудність лише в тому, щоб ми його зрозуміли.

Червень — серпень 2005 р.

## МОГУТНІЙ ДАР: ВІКТОР СТЕПАНОВ



■ Віктор Степанов у фільмі «Кисневий голод». Режисер Андрій Дончик, 1991.

«Він був великою людиною в усьому — розмахом душі, силою духу, могутністю дарування. Він створив яскраві самотні ролі в нашому кіно. З ніжністю і вдячністю згадую «Холодне літо 53-го». І особливо останні зйомки в Ярославлі, в картині «Доктор Живаго», де він чудово зіграв роль Аверкія Степановича» (Олександр Прошкін)

«Від нас пішла талановита людина,

яскравий і багатогранний актор, життя якого було нерозривно пов'язане з театром і кіно. Ролі, зіграні Віктором Федоровичем, заслужили любов і визнання глядачів, оскільки уособлювали собою ідеали мужності, благородства і любові до батьківщини» (генеральний директор кіноцентру «Мосфільм» К.Г.Шахназаров).

Такі телеграми надійшли до НСКУ з Москви. Російське та українське кіно зазнало важкої втрати — не стало актора Віктора Степанова, народного артиста Росії, одного з найпопулярніших акторів кіно.

Віктор Степанов народився 21 травня 1947 року на острові Парамушурі, що входить до Курильської гряди у Сахалінській області. Закінчивши Тамбовський філіал Московського інституту культури, працював актором у театрах Тамбова, Південно-Сахалінська, Новгорода, в Ленінградському театрі ім. Ленінського комсомолу, знявся у невеликій ролі у фільмі «Іван Павлов. Пошуки істини»

Справжнім дарунком долі для ма-

ловідомого провінційного актора стала зустріч з Олександром Прошкіним, який запропонував йому головну роль у багатосерійному фільмі «Михайло Ломоносов», роль, яка відразу зробила Віктора Степанова популярним і в широкого глядача, і серед режисерів.

Наступні роботи актора в кіно підтвердили багатогранність його таланту «Холодне літо-53», «Війна», «Бухта смерті», «Кисневий голод», «Танго смерті», «Гроза над Руссю», «Ричард Левове серце», «Остання справа Вареного», «Єрмак», «Царевич Олексій», «День народження Буржуя», «Нескорений», «Золота лихоманка»...

Віктор Степанов був однаково переконливий і в ролях історичних осіб, і в образах сучасних персонажів, як позитивних, так і негативних.

Прикипівши серцем до України, Віктор Степанов багато років жив у Києві. Тут і помер, залишивши численних шанувальників свого таланту, понад 50 яскравих непересічних кіно образів.